БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 246 (3984).
20 ДЕКАБРЬ
ЖУМА
1968 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ОЛМАЛИҚ химия заводи қурилиши кундан-кунга кучайиб бормоқда. Қурувчилар бу объектни бир йил ичида қуриб, фойдаланишга топширишга аҳд қилганлар. Суратда: тайёр маҳсулотлар омбори биносини монтаж қилиш пайти.

ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИДАН ФОТОЛАВҲАЛАР

ҚУРИЛИШ пешқадамларидан бири, монтажчи Геннадий Хрипков.

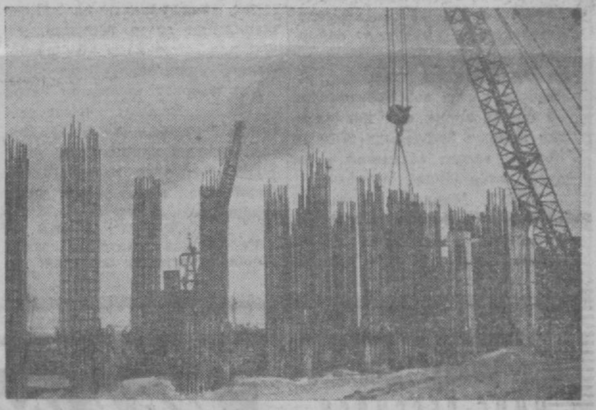

Корхона цехларидан бирида монтаж ишлари қизғин давом этяпти.

М. Баржанов фотолари. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ПАРТИЯВИЙ ИШНИНГ АСОСИ

Шаҳар ва район партия комитетлари ишини перспектив планлаштириш тўғрисида

Партиявий ишдаги муҳим янгилик

Ҳозир Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республикадаги ҳамма область ва шаҳар партия комитетлари, 98 район ва 1800дан кўпроқ бошланғич партия ташкилотлари партиявий ишни перспектив планлаштириб, шу режа асосида ишламоқда

Янги усулда иш олиб бораётган партия органларининг дастлабки тажрибаси перспектив планлаштиришнинг ғоят самарадорлигидан далолат бермоқда

Кейинги йилларда республикамизда партиявий ишларни планлаштириш тажрибаси тобора кўпроқ ҳаётга татбиқ қилинмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг 1967 йил август ойида қабул қилган «Чилонзор район партия комитетида партиявий ишларни планлаштириш тажрибаси ҳақида»ги қарори бу ишни ривожлантиришда муҳим восита бўлди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, ҳамма область ва шаҳар партия комитетлари, 98 район партия комитети, 1800 дан кўпроқ бошланғич партия ташкилотлари бир йилга мўлжаллаб тузилган перспектив план асосида ишламоқдалар. Республикадаги совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳам планлаштиришнинг янги методига ўтмоқдалар.

Планлаштириш практикасини такомиллаштириш зарурати шунинг учун ҳам туғилдики, квартал ва айниқса ойлик планларнигина тузиш ҳозирги шароитда партия комитетларининг ўсиб бораётган ролига мос келмай қолди.

Тажриба перспектив планлаштиришнинг ойлик ва квартал планлар тузишдан афзал эканлигини кўрсатиб турибди. Перспектив планлаштириш жуда муҳим масалаларни ҳал этишда партия кучларини оқилона жойлаштириш, бюро ва пленумлар муҳокамасига қўйиладиган масалаларни пухта ўрганиш ва тайёрлаш, турли кенгаш ва мажлисларни камайтириш ва оқибат-натижада партиявий раҳбарлик услуби ва методларини яхшилаш имконини беради.

Кўпчилик шаҳар ва район партия комитетларининг перспектив планларида партия XXIII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини муваффақиятли амалга оширишга қаратилган ташкилотчилик ва сиёсий ишлар мажмуаси белгиланган бўлади. Бу планлар халқ хўжалик планларини ва партия конференцияларининг қарорларини амалга оширишдан келиб чиқадиган асосий вазифалардан иборат бўлади. Перспектив планларда партия комитетларининг саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлигини яхшилаш, шунингдек иқтисодий ислоҳот ҳамда меҳнатни илмий ташкил этишни кенг жорий қилиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган. Бу планларда бошланғич партия ташкилотларининг роли ва жанговарлигини кучайтириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор берилган.

Тажриба перспектив планлаштириш оператив ва жорий планлаштиришни инкор қилмасдан, балки бундай планлаштиришлар ҳам бўлишини тақозо этади. Кўпчилик партия комитетлари перспектив планлар асосида квартал планларини тузиб, бу планларда ҳаёт илгари сураётган масалаларни акс эттирмоқдалар, бюро ва пленумларда кўриб чиқиладиган масалаларни муҳокама этиш муддатини аниқлаб ва конкретлаштириб олмоқдалар.

Нарпай район партия комитетининг перспектив планлаштириш тажрибаси диққатга сазовордир. Бу ерда пленумлар ва партия активи йиғилишлари муҳокамасига энг актуал масалалар танлаб олинади. Бу йил бошланғич партия ташкилотларининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасидаги, партия йиғилишлари роли ҳамда коммунистларнинг активлигини ошириш, иқтисодий ишларнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш ҳақидаги масалалар райком пленумларида, чорвачиликни ривожлантириш, район хўжаликларида сут етиштиришни кўпайтириш масалаларини эса район партия ташкилоти активи йиғилишларида муҳокама қилиш белгиланган эди.

Муҳим масалаларни райком бюроси мажлисларида муҳокама этиш ҳам мўлжаллаб қўйилган. Ҳар кварталнинг охирида райкомнинг бўлим мудирлари илгари қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқишнинг аҳволи ҳақида бюро мажлисида ахборот берадилар.

Планда бошланғич ва цех партия ташкилотлари секретарлари, агитпунктларнинг мудирлари, пропагандистлар ва агитаторлар, лекторлар ва докладчилар, деворий газеталарнинг редакторлари ва идеология фронтининг бошқа ходимлари билан ўтказиладиган семинар машғулотларига алоҳида эътибор берилган. Активлар ўқувини олдиндан ва табақалаштирилган ҳолда уюштириш бу ишни мақсадга мувофиқ, мунтазам олиб бориш, кадрларнинг ишчанлик ва ғоявий-сиёсий савиясини кучайтириш, ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг форма ва методларини такомиллаштириш имконини бермоқда.

Партиявий ишларни планлаштиришда республикадаги бошқа баъзи партия комитетлари ҳам бой тажриба тўпладилар. Партия ва ҳукумат директиваларининг, ўзлари чиқарган қарорларнинг бажарилишини текширишни йўлга қўйиш, иш тажрибаларини умумлаштириш ва кенг ёйиш, кадрлар ўқуви сингари масалаларнинг иш планига киритилиши ҳам ўзини оқламоқда.

Пленумлар муҳокамасига икки-учтадан, партия активи йиғилишларига бир-иккитадан, ҳар бир бюро мажлисига биттадан масала киритишни планлаштираётган шаҳар ва район партия комитетлари тўғри иш қилмоқдалар. Партия комитетлари амалий иш жараёнида келиб чиқадиган масалаларни, шунингдек юқори партия органларининг қарорларини муҳокама этиш учун резерв вақт ажратишлари лозимлигини тажриба тақозо этмоқда. План қанчалик қизиқарли ва мазмундор бўлмасин, унинг бажарилиши реал бўлиши, айни вақтда партия комитетининг фаолият доирасини чеклаб қўймаслиги керак.

Баъзи партия комитетларининг «Планлаштириш куни» ўтказишдан иборат ташаббуси диққатга сазовордир. Ҳар кварталнинг охирида область партия комитетлари шаҳар ва район партия комитетлари секретарлари ёки бўлим мудирларининг кенгашини ўтказиб, уларда перспектив ва жорий планларнинг бажарилиши муфассал таҳлил этилади, планлаштиришни янада такомиллаштириш юзасидан кенг фикр алмашилади. Бир қатор шаҳар ва район партия комитетлари ҳам бу ишни одат қилмоқдалар. Бу ҳол партия активи интизомини мустаҳкамлайди, белгиланган тадбирларни амалга оширишда активлар қатъият кўрсатиб, собитқадамлик билан иш олиб боришларини таъминлайди.

Самарқанд, Фарғона ва бошқа областлардаги шаҳар ва район партия комитетларида перспектив планлар билан бир қаторда муайян муддатлари белгиланган режалар ҳам тузилмоқда. Бундай режаларда партия комитетларининг бюро мажлислари, меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш кенгашлари, комсомол комитети бюроси мажлислари, шунингдек шаҳар ва район миқёсида ўтказиладиган кенгаш ва бошқа тадбирлар муддати, кунлари белгиланади. Муддати кўрсатиб тузилган планлар район ва шаҳар ташкилотларининг уюшқоқлик билан ишлашини таъминлайди.

Шуни ҳам айтиш кераки, ишни планлаштиришдаги ҳамма изланишлар ҳам кутилган натижани беряпти, деб бўлмайди. Чунки айрим шаҳар ва район партия комитетлари бу муҳим ишга ўйламасдан, расмият юзасидан ёндошиб, партия ташкилотларининг бу соҳада тўплаган тажрибасини инобатга олмаяптилар. Айрим партия комитетларининг иш плани мазкур район ёки шаҳар олдида турган асосий вазифаларни қамраб ололмаяпти, шу территориядаги бошланғич партия ташкилотларининг иш фаолиятидаги асосий масалаларни ўз ичига олмаган. Ишлаб чиқариш кучларини янада ривожлантириш, меҳнаткашларни сиёсий тарбиялашни яхшилаш, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхши йўлга қўйиш сингари муҳим масалалар уларнинг эътиборидан тушиб қолмоқда. Айрим планларда эса партия комитетлари фаолиятидаги бошланғич ташкилотларнинг ҳисоботини тинглаш, кадрлар билан ишлаш, совет, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларига раҳбарлик сингари муҳим масалалар кўрсатилмайди.

Чунончи, Термиз шаҳар партия комитетининг перспектив иш планида шаҳардаги саноат корхоналарининг фаолияти билан боғлиқ бўлган бирорта ҳам масала йўқ. Жарқўрғон ва Уйчи райкомларининг планларида унча муҳим бўлмаган, хусусий масалалар ҳам қайд қилинганки, бу масалаларни амалий иш жараёнида бемалол ҳал қилиш мумкин эди. Бўка, Беруний, Охунбобоев, Қоракўл райкомларининг иш планлари кундалик оператив ишлар йиғиндисидан иборат бўлиб қолган. Бу ҳол партия комитетлари олдида турган асосий ва туб масалаларни ҳал этишда мавжуд имкониятларни чеклаб қўяди.

Айрим партия комитетлари иш планига совет ва хўжалик органлари фаолиятига таааллуқли масалалар ҳам киритаётганлиги жиддий нуқсондир. Бундай яроқсиз ҳол ишда параллелизмга, совет ва хўжалик органларининг ўрнини босишга олиб келади.

Бухоро ва Бекобод шаҳаркомлари, Чимбой, Ромитан ва Оққўрғон райкомларининг иш планида пленумлар, партия активи йиғилишлари ва бюро мажлисларида кўриладиган масалалар рўйхатигина акс этган.

Шундай партия комитетлари ҳам борки, уларнинг иш планлари меҳнаткашлар депутатлари Советлари ижрокомларининг, комсомол комитетларининг, халқ контроли ва бошқа органларнинг фаолияти билан боғланмай тузилади, натижада улар ишида параллелизм ва бир-бирининг ўрнини босиш ҳоллари юз беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети партиявий ишни перспектив планлаштириш тажрибаси ҳақидаги масалани кўриб чиқиб, область, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига мавжуд нуқсонларни тугатиш, партиявий ишларни перспектив планлаштиришни такомиллаштириш юзасидан тегишли тадбирлар кўриш вазифасини юклади.

ҚИШЛОВ СОЗ ЎТМОҚДА

Ўрта Чирчиқ районидаги 2-«Оҳангарон» совхозининг чорвадорлари беш йиллик вахтасида туриб ишлаб, ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Қиш мавсумига чорва моллар учун етарли ем-хашак жамғариб қўйилди. Совхознинг бош чўпони Турғун Ҳолиқулов ўз отаридаги 600 совлиқни меҳр билан парвариш қиляпти. Шунинг учун барча совлиқлар семиз ва соғлом ўсаяпти.

Т. Ҳолиқулов ҳар юз бош совлиқдан 120 та қўзи олишга эришган эди. Унинг мусобақадош ҳамкасблари А. Йўлдошев, К. Мирзаёров, Б. Ҳолиқулов, Қ. Муллаёровлар ҳам катта зафар қучмоқдалар. Улар ҳам совлиқларни қишловдан соғлом олиб чиқиш ва қўзилатиш кампаниясига тайёргарлик кўриш учун молхоналарни яхшилаб ремонтдан чиқардилар. Турли хил ем-хашак озуқалари жамғарилди. Улар беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳар юз бош совлиқдан 125 тадан қўзи олиш ниятидалар.

М. САРИМСОҚОВА.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 19 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Калинин	95,5
Юқори Чирчиқ	95,5
Ўрта Чирчиқ	89,1
Оржоникидзе	88,0
Янгийўл	72,7
Оққўрғон	64,8
Бекобод	41,4
Бўка	35,2
Область бўйича	65,3

ЕР — БОЙЛИГИМИЗ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер тўғрисидаги қонун асослари»ни тасдиқлаб тарихий қонун қабул қилди. Қонун асосларида бундай дейилади:

«СССРДА ЕР-СОВЕТ ЖАМИЯТИНИНГ ЭНГ МУҲИМ БОЙЛИГИ — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ АСОСИЙ ВОСИТАСИ БЎЛИБ, ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҲАММА ТАРМОҚЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МАКОНИЙ БАЗИСИДИР. ҲАММА ЕРЛАРДАН ИЛМИЙ АСОСЛАРДА ВА МАҚСАДГА МУВОФИҚ РАВИШДА ФОЙДАЛАНИШ, УЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТУПРОҚНИНГ УНУМДОРЛИГИНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН ОШИРИШ УМУМХАЛҚ ВАЗИФАСИДИР».

Ерни эъзозлаш, уни сақлаш, ҳар бир қаричидан инсоният учун унум олиш йўлида курашиш бизнинг азалий ишимиздир. Бобо-бобокалонларимиз ўзларининг бир парча ерларига эга бўлолмай, бировлар ерини ишлаб, чиққан унумининг жуда оз миқдорига эга бўлиб ҳасрат-надомат билан ўтиб кетганлар. Совет ҳукуматининг дастлабки даврида, 1917 йил 26 октябрда (8 ноябрь) ишчи, солдат ва деҳқон депутатлари Советлари Умумроссия II съездида «Ер тўғрисида»ги Декретга мувофиқ барча ерлар умумхалқ мулкига айлантирилди ва меҳнаткашларга текин фойдаланиш учун топширилди.

Пролетариатнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин имзо чеккан бу Декрет совет кишиларининг асрий умид-орзуларини рўёбга чиқарди. Деҳқон ўзининг ер-сувига эга бўлди. Мана энди у пешона тери тўккан ердан олинадиган ҳосилни тўла-тўкис ўзи оладиган бўлиб қолди. Октябрь саховати мамлакатимиз кишиларини, шу жумладан қуёшли ўлкамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини ўз ерига эга қилган экан, бу уларнинг ерга бўлган муносабатлари ва муҳаббатларини беқиёс оширди. Экин ерлари тобора кенгая берди, сув билан таъминлаш тубдан яхшиланди.

Фарғона ва Зарафшон водийси, Хоразм ва Сирдарё воҳаларида сув омборлари, каналлар бунёд этилганлиги ва этилаётганлиги «Ер ҳақида»ги Декретнинг узвий давоми бўлиб халқ хўжалиги бойлигини тинмай кўпайтиришда, мамлакатимиз мудофаа қудратини ошириш йўлида қилинаётган оламшумул ишлардир.

Тошкент области республикамиз пойтахтини ва саноат шаҳарлари меҳнаткашларини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан, тўқимачилик саноатини хом ашё билан таъминлашда энг асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Шунинг учун ҳам областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдида ерлардан унумли фойдаланиш, уни кўз қорачўғидек сақлаш вазифаси туради. Бизда ерни чинакамига қадрлаётган, унинг ҳар гектаридан мўлжалланган ҳосилни етиштириб олаётган, тупроқ унумдорлигини йил сайин ошириш учун курашаётган, ерни шамол, сув эрозиясидан сақлаб қолиш йўлида барча тадбирларни оқилона амалга ошираётган деҳқонлар кўп.

Уддабурон, ишнинг кўзини билган деҳқон ерни эъзозлашни, унинг ҳақиқатан ҳам ҳаёт бойлиги эканлигини амалда кўрсатиб келмоқда. Бунга пахта, каноп, шоли ҳосилдорлиги жиҳатидан областимизда етакчи бўлиб келаётган, ғалла унумдорлигини оширишда ибратли ишлар қилаётган Юқори Чирчиқ район деҳқонларини мисол қилиб кўрсатса бўлади. Бу район хўжаликлари ерга қандай экин экилаётир, шу жойга қанча харажат кетди, қандай қилинса ердан кўп даромад олинади, аввало шу тўғрида мулоҳаза юритадилар. Биринчи навбатда ернинг бирор қаричи бўш қолмаслиги, ҳар бир гектар ерда қайси экин қандай қалинликда бўлиши зарур бўлса, шунга эришиш учун курашадилар.

Ҳақиқатан ҳам деҳқоннинг ишига у еридан қандай ҳосил олаётганлигига қараб, боғбон ишига эса унинг бир туп олмаси ёки токи эгаллаб турган майдонга яраша мева бераяптими, шунга қараб баҳо бериш керак. Баъзи колхоз ва совхозларда ана унча гектар боғимиз, мана мунча гектар токзоримиз бор, дейилади. Лекин хирмон кўтарганда маҳсулотнинг чўғи кам бўлади.

Қишлоқ хўжалиги ҳар қандай ишни ҳам бажара оладиган техника билан мукаммал таъминланган, минерал ўғит етарли миқдорда етказиб берилаётган, тупроқ унумдорлиги, деҳқончилик маданиятини ошириш учун барча шароитларга эга бўлинган ҳозирги пайтда ҳар гектар ердан йигирма центнер атрофида, ёки ундан сал ортиқ пахта олиш, гектаридан уч-тўрт центнер ғалла, 20-30 центнер сабзавот етиштириш ўша ердаги деҳқонларнинг, шу ишга раҳбарлик қилаётган кишиларнинг ўта кетган уқувсизлигидан, ташкилотчилик қобилияти пастлигидан, ишни уддалай олмаётганидан дарак беради.

«Оққўрғон» совхози бу йил гектаридан 44 центнердан сабзавот, 18 центнердан картошка етиштирибди. Бу экинлар экилган ерлар чекка жойлар бўлмай, суғориладиган, унумдор ерлар. Совхоз раҳбарлари айбни ерга қўёлмайдилар. Чунки улар экин экилгандан кейин ўша жойлардан мутлақо хабар олмаганлар, ерни парвариш қилмаганлар. Худди шундай факт биринчи, иккинчи «Далварзин» совхозларида ҳам содир бўлган.

Оққўрғон, Бекобод район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш район бошқармалари деҳқончиликка раҳбарлик қилишда бирёқламаликка йўл қўймасликлари, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш йўлида зарур тадбирларни кўриш учун курашишлари керак.

ССР Иттифоқи Олий Совети ер тўғрисидаги қонун асосларини белгилаб берди. Ҳар бир деҳқон, механизатор, қишлоқ хўжалиги ишлари билан шуғулланаётган ҳар бир киши ерни қадрлаш учун ҳаракат қилиши, ўзи ишлаётган жойдан қандай наф олаётир, шу ердан она-Ватанга, халққа қанча унум олиб бераётир, шу тўғрида чинакамига ўйлагандагина ер ҳақиқий эгасини топган бўлади.

Владимир Ильич Ленин бундан 51 йил муқаддам «Ер тўғрисида»ги Декретга имзо чеккан эди. Совет деҳқони шундан бери ўз ерига, юрт-элни боқадиган битмас-туганмас манбага ўзи хўжайинлик қилиб келмоқда. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган кунга 100 йил тўладиган шодиёна байрамга тайёрланаётган шу кунларда ер тўғрисидаги қонун асосларининг қабул қилиниши партия ва ҳукуматимиз ер Ватан бойлиги, ер ҳаёт бойлиги бўлгани учун бу масалага жиддий эътибор бериб келаётганлигидан далолат бериб турибди.

Ерни деҳқон, элни ер боқар, дейди халқимиз. Ерларимиз унумдор бўлсин, унинг ҳар бир қаричини кўз қорачўғидек сақлайлик. Беш йилликнинг тўртинчи йилида экинлардан, айниқса пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашайлик, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совға тайёрлайлик!

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти Марказий Комитетининг президиумига телеграмма юборди. Комитет бу телеграммасида Вьетнам ватанпарварларини Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти ташкил топган куннинг саккиз йиллиги билан самимий табриклади.

Тинчлик учун курашувчи совет кишилари Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг 1968 йил 3 ноябрь баёнотида, шунингдек Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти ва Вьетнамдаги миллий демократик ҳамда тинчликсевар кучлар иттифоқи 5 ноябрда биргаликда қабул қилган ахборотда илгари сурилган сиёсий талабларни бутун прогрессив инсоният билан биргаликда тамомила қўллаб-қувватлайдилар. Совет тинчлик тарафдорлари Вьетнамда тинчлик ўрнатиш учун интилаётган барча кишилар билан биргаликда Париждаги тўрт томонлама музокараларнинг муваффақиятли ўтказилишига, АҚШнинг ва АҚШ гумашталарининг барча қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиш, АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги барча ҳарбий базаларини тугатишга ёрдам бериш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети Жанубий Вьетнам тинчлик комитетига ҳам телеграмма юборди.

Совет тинчлик тарафдорлари Жанубий Вьетнам ватанпарварларига аввалдагидек бундан буён ҳам қардош Вьетнам халқига ҳар томонлама ёрдам ва мадад кўрсатиш учун совет жамоатчилиги ва халқаро жамоатчиликни сафарбар қилиш учун куч-ғайратимизни аямаймиз, деб ваъда бердилар.

(ТАСС).

ЗИЁ ТАРҚАТУВЧИЛАР

В. И. ЛЕНИННИНГ МАТБУОТ ТАРҚАТИШ ҲАҚИДАГИ ДЕКРЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЭЛ ХИЗМАТИДА ЯРИМ АСР

Бугун кўп минг кишилик матбуот тарқатувчилар ўзларининг эллик йиллик байрамларини нишонламоқдалар. Бу байрам матбуот тарқатиш органларининг ярим асрлик фаолияти давомида эришган ғалабалари ва ютуқлари байрами, десак арзийди.

Ҳа, матбуот тарқатишда, республика меҳнаткашларининг қалбини маҳаллий матбуот билан пайванд этишда, Туркистон аҳолисини саводхон этишда алоқачиларимизнинг қўшган ҳиссаси катта бўлди. Ана шу ютуқларни фахр билан тилга олар эканмиз, бу тарихни қисқача гапириб ўтишга тўғри келади.

Ёш Совет давлати эндигина бир ёшга тўлган эди. Ўша йили В. И. Ленин почта — телеграф муассасаларида совет матбуотини тарқатиш тартибини ўрнатиш тўғрисидаги Декретга имзо чекди.

Тўғри, ўша кезларда республикамизда босма матбуот бармоқ билан санарли эди. 1924 йилда Ўзбекистонда бор-йўғи 100 минг нусхада газета босилган эди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ғамхўрлиги туфайли республикамизда, шу жумладан пойтахт Тошкент областида ҳам маҳаллий газеталар сони кўпайди. Уларнинг тиражлари йилдан-йилга ошди.

1928—29 йилларга келиб газета-журналларга обуна қилиш ишлари тўлалигича алоқачилар зиммасига юклатилди. Бу, матбуотни оммага тарқатиш ишини яхшилаш соҳасида партиямиз қарорларининг турмушга амалий равишда тадбиқ этилганлиги натижаси бўлди.

Улуғ Ватан урушидан кейинги йилларда матбуот тарқатиш органларининг фаолияти янада активлашиб кетди. Масалан, 1945 йилда республикамизда ҳаммаси бўлиб 98 та киоскада матбуот тарқатилган бўлса, 1954 йилга келиб улар сони 235 га, 1968 йилда 1004 тага етди. Ҳозир ҳар бир темир йўл станцияларида, шаҳарларда, ишчи посёлкаларида, қишлоқларда матбуот союзининг киоскаларини учратиш мумкин. Бундан ташқари, темирйўл ҳамда аэровокзалларда ва бошқа аҳоли кўп йиғиладиган жамоат жойларида 200 дан ортиқ газета сотадиган ярим автоматлар ишлаб турибди.

КПСС Марказий Комитети оммага матбуотни ўз вақтида кечиктирмай етказиб бериш ишини яхшилаш учун биринчи навбатда полиграфия базасини кенгайтириш масаласига катта эътибор бериб келмоқда. Шунинг учун ҳам кейинги ўн йил ичида газета ва журналларнинг сони ҳам, нусхаси ҳам кўп миқдорда ошиб кетди.

Ҳозир республикамизда 145 номда газета, 56 номда журнал босилиб турибди. Кейинги ўн йил давомида оммага тарқатилаётган газета ва журналларнинг нусхаси 2,4 миллиондан 9 миллионга кўпайди.

Тошкент областининг ўзида ўтган 1966 йилда 866,2 минг нусхада газета ва журналлар тарқатилган бўлса, 1968 йилда 1065,7 минг нусхада газета ва журнал тарқатилмоқда. Ёки бошқача қилиб айтганда, ҳар минг кишига 765 нусхада газета ва журнал тўғри келмоқда.

Ҳозирги кунда ҳар бир оиланинг маданий ҳаётини газета ва журналларсиз тасаввур этиш қийин бўлиб қолди. Ҳа, чиндан ҳам матбуот кенг халқимиз оммаси ҳаётига, унинг маданий фаолиятига сингиб кетди.

Ана шу нуқтаи назардан ҳам халқимизнинг матбуотга бўлган талаб ва эҳтиёжи узлуксиз равишда ошиб бормоқда. Келаси 1969 йилда эса ана шу эҳтиёжни ҳисобга олиб, область меҳнаткашларининг ўзига 1191,2 минг нусхада газета-журнал тарқатиш мўлжалланади.

Калинин, Юқори Чирчиқ райони, Олмалиқ шаҳар «Союзпечать» агентликлари коллективлари иши мақтовга лойиқдир. Оққўрғон «Союзпечать» агентлигининг бош инструктори Т. Олейников, 40 йилдан буён халққа матбуот тарқатиб келаётган киоскачи Ваҳоб ота Ғиёсовларнинг номини ҳар қанча фахр билан тилга олсак арзийди.

Бугунги кунда республика, шу жумладан область матбуот союзи органлари совет матбуотини тарқатишда ўз ташкилотчи кадрларига эга. Улар ўзларига топширилган ишнинг қанчалик масъулиятли ва муҳим эканлигини яхши тушуниб, ўз ишларида техникани ҳам пухта эгаллаб олишган.

Барча совет кишилари қатори биз — матбуот союзи ходимлари эндиликда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашамиз.

Л. БЕРГАНОВА.
Республика матбуот союзи бошқармасининг бошлиғи.

БЕКТЕМИРДАГИ Қумовул алоқа бўлимида ҳар куни иш қизғин. Бу ер эрта билан хушхабар ташувчи почтальонлар билан гавжум бўлади. Улар ўз обуначиларига ажратилган газета-журналларни олиб, таниш, қадрдон хонадонлар томон йўл олишади. Сиз суратда кундалик газета ва журналларни саралаш пайтини кўриб турибсиз.
А. Абалян фотоси.

ХУШ ХАБАРЧИЛАР

БЎКА, (ўз мухбиримиздан). Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонасида ҳар куни деярли республика, область газеталари, журналлар миллионлаб тираж билан босилиб чиқмоқда. Бундан ташқари «Правда», «Известия», «Сельская жизнь» сингари марказий газеталар ҳам бу ерда босилади. Шуларнинг ўзи ҳам халқимизнинг газета-журналларга бўлган талаблари йилдан-йилга ошиб бораётганини яққол кўрсатиб турипти.

Булардан ташқари Москвада, қардош республикаларда босилаётган турли тилларда чиқадиган газета-журналлар ҳам келиб туради. Уларни олиш, тарқатиш озмунча иш эмас. Мана шу мураккаб ва шарафли иш жойлардаги матбуот тарқатувчиларнинг зиммасига юклатилган.

Газета-журнал тарқатувчиларнинг иш салмоғи қандайлигини билиш учун биргина Бўка район матбуот союзи ишлари билан бир оз танишишнинг ўзи кифоя.

Бу ерда ишлаб турган одамларнинг қўллари қўлларига тегмайди. Стол устида турли-туман газета-журналларга обуна бўлган одамларнинг квитанциялари даста-даста қилиб қўйилган. Союз ходимлари Муборак Жалилова яна газета-журналларга обуна бўлиш учун келганлар билан банд. Ёшгина В. Ворошилова унга кўмаклашмоқда. Союз бошлиғи Саидқул Хаитов телефонда ким биландир гаплашмоқда. Уларнинг ҳаммаси 1969 йил учун обунани тугатиш ва якунлаш ташвишида.

— 1968 йили районимизда бир йўла 53100 нусха газета-журнал олинарди. 1969 йил учун эса бу рақам 59400 нусхага етди. Яъни олдингидан 6300 нусха ошди. Масалан, «Совет Ўзбекистони» газетаси 1968 йилда кунига 4258 нусха олинар эди, 1969 йил учун 4658 нусхага етди. «Тошкент ҳақиқати» 1968 йилда 3788 нусха олинса, 1969 йилда шу газетага 4002 киши обуна бўлди, — деди Саидқул Хаитов.

— Обуна фақат бўлим ходимлари кучи билан ўтказиляптими? — сўрадик Хаитовдан.

— Йўқ. Бу ишда бизга актив ёрдам берадиган 205 кишидан иборат жамоатчиларимиз бор, — деди у қувониб ва Ҳамза номли колхоз комсомол комитетининг секретари Н. Исҳоқов, Ильич номли колхоз партия ташкилотининг секретари Қ. Анорбоев, Жамбул номли колхоздан Э. Бекпўлатов, Тимирязев номли колхоздан С. Назаров, район методика кабинетидан С. Югай, Низомий номли мактаб директори А. Маликов сингари матбуот тарқатишда қатнашган актив жамоатчиларнинг номларини санаб кетди.

Районда 27 та почта бўлими ва 5 киоска бор. Бу ердаги ходимлар обуна қилишда, уларга газета ва журналларни етказиб беришда, кундалик газеталарни сотишда дуруст иш олиб бормоқдалар. Айниқса Кўкорол почта бўлимидан А. Ведрушкина, Қорақуйли почта бўлимидан Т. Имомқулов, Янгисиғаноқ почтасидан Х. Эралиев ўртоқлар 1969 йил учун обуна қилишда яхши хизмат қилдилар.

Бўка, Пискентдаги киоскаларда ҳар куни деярли 11 минг нусха газета-журнал ва бошқалар тарқатилмоқда. Бу ишда Пискентдаги киоскада ишлаётган С. Мухторова, Бўкадаги киоскада ишлаётган М. Султонбековалар фаол ҳаракат қилмоқдалар.

Бўка район матбуот союзи кенг жамоатчилик ва почта бўлимларининг ходимлари ёрдамида 1969 йил учун обуна кампаниясини муваффақиятли ўтказди. Улар шонли матбуот тарқатувчиларнинг 50 йиллик юбилейини шундай муваффақият билан нишонламоқдалар.

ҚАЛБ НУРИ

Районимиз Чирчиқ дарёси қирғоқларидан то Қурама тоғлари этакларигача бориб тақалади. Пахта майдонларимиз адрларга туташиб кетади. Оҳангарон воҳаси ғаллакорларидан тортиб Бектемир ва Қорасув пахтакорларигача ҳамма газетхон ва журналхон.

Ҳозирги пайтда Қурама тоғлари бағридаги чорвадорлар ўтовигача кундалик газета ва журналлар етиб бормоқда. Улар мамлакатимиз халқ хўжалигининг ўсиши рақамлари билан, дунё янгиликлари билан ҳамма вақт ўз вақтида танишиб турадилар. Шунинг учун ҳам пахтакор ва чорвадорларнинг, боғбонлар ва ғаллакорларнинг кундалик матбуотга бўлган қизиқиши тобора ортаётир.

Биз яқинда ҳисоблаб чиқдик. Районимиздаги 143 минг аҳоли 149,5 минг нусха газета ва журналларга обуна бўлганлар. Бунга район марказида ва посёлкалардаги киоскаларда сотилаётган ўн минг нусха газета-журнал кирмайди.

Колхоз ва ташкилот ҳамда муассасалар, совхозларнинг партия ташкилотлари газета ва журналлар обунасини муваффақиятли ўтказиш учун планли равишда иш олиб борадилар. Улар газета ёки журналга обуна қилиб қўйиш билан чегараланиб қолмай, аҳоли ўртасида кундалик матбуот кўтарган масалалар ва уларнинг районимиз шароитига татбиқ қилиниши масалалари устида ҳам бош қотирадилар. Матбуотда кўтарилиб чиқаётган муҳим масалалар қишлоқ хўжалигига, мактаб, маориф ишларига, медицина соҳаларига тадбиқ қилинаётирки, бу жуда қувонарлидир.

Район партия комитети аҳолини кундалик матбуот билан таъминланиши қандайлигини кўриб чиқди. Бунда шу нарса маълум бўлдики, районимиз меҳнаткашларини кейинги беш йил ичида газета ва журналлар билан таъминлашда анча катта ишлар амалга оширилган. Районимиз меҳнаткашлари 1964 йилдагига қараганда партиямиз марказий органи «Правда» газетасини анча кўп ола бошлаганлар. Шунингдек, «Известия», «Сельская жизнь», «Комсомольская правда» газеталарига обуна бўлиш 1,5—2 баравар кўпайган. «Коммунист», «Партийная жизнь» каби журналларга ҳам ўша вақтдагига қараганда кўпроқ обуна бўлинаётганлиги қувонарли фактдир.

Республика, область газеталарига обуна бўлиш ҳам сезиларли равишда кўпайган. Ҳозирги пайтда ҳар бир хонадон иккита-учта газета, битта-иккита журнал олади.

Бу ишларни амалга оширишда фаол қатнашаётган ва ўз вазифасини шараф билан бажараётган алоқа ҳамда «Союзпечать» ходимлари ишини алоҳида қайд қилиб ўтиш керак. «Союзпечать» нинг район бўлими (бошлиғи ўртоқ А. Йўлдошев) ходимлари газета ва журналларга обуна бўлиш бошланишидан олдин аҳоли ўртасида қизиқарли ва таъсирли суҳбатлар ўтказадилар.

Обуна вақтида эса улар ишларини яна ҳам жадаллаштирадилар. Районимиздаги жуда кўп колхоз ва совхозларнинг почтальонлари қишлоқ меҳнаткашларининг ҳақиқий хушхабарчилари бўлиб қолганлар. Бу меҳнатсевар кишилар узоқ йўл босиб, хонадонларни газета ва журналлар билан ўз вақтида таъминлаб турадилар.

Масалан, Терешкова номли колхоз почтальони Равшан Тиллаев ҳақиқатан ҳам меҳнатсевар ва ҳурматли киши.

Бир қатор алоқа бўлимлари газета ва журналлар тарқатишда яхши ишлаётганлигини айтиб ўтиш керак. «Коммунизм» колхозининг Юқориовул алоқа бўлими (бошлиғи З. Ҳидирбоева). Телов алоқа бўлими (бошлиғи А. Аҳмедов), Кучлик алоқа бўлими (бошлиғи М. Маликов), Қорасув алоқа бўлими (бошлиғи Ким Люба Даниловна) ходимлари аввало обуна қилиш ишларини ўтказишда ва ҳозирги пайтда кундалик матбуотни тарқатишда яхши ишламоқдалар. Меҳнаткашлар уларнинг хизматидан миннатдорлар.

Матбуот — бизнинг қалб нуримиздир. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши кўпроқ газета ва журналларга обуна бўлишни ва уни ўқиб ўз билими, тажрибасини оширишни мўлжаллайди. Ўрта Чирчиқ район партия комитети аҳоли ўртасида кундалик матбуотнинг кенг тарқалишига бундан кейин ҳам алоҳида аҳамият беради.

У. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг секретари.

САИДАБРОР НАБИЕВ Бектемирдаги Қумовул алоқа бўлимининг энг чаққон почтальони.

АБДУМАВЛОН НОСИРОВ Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида почтальонлик қилади.

Н. Тўраев ва А. Абалян фотолари.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ЧССР МИЛЛАТ МАЖЛИСИНИНГ СЕССИЯСИ

ПРАГА, 18 декабрь. (ТАСС). Прага Градида бугун Чехословакия социалистик Республикаси миллат мажлисининг сессияси очилди.

Тўрт кун давом этадиган сессия кун тартибига республиканинг 1969 йилги бюджети қонун лойиҳаси ва ҳукуматнинг бошқа молиявий тадбирлари қўйилган.

Депутатлар Чехословакия Социалистик Республикасининг янги федератив давлат — ҳуқуқий тузилиши тўғрисидаги конституцион қонундан келиб чиқадиган қонун лойиҳаларини ва бошқа масалаларни ҳам қараб чиқадилар.

РУМИНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХАРЕСТ, 18 декабрь. (ТАСС). Шу йил 16 ва 17 декабрда Руминия Компартияси Марказий Комитетининг кенгайтирилган пленуми бўлиб ўтди. Пленум Руминия Социалистик Республикаси халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969 йилги давлат плани лойиҳасини ҳамда республиканинг 1969 йилги давлат бюджети лойиҳасини муҳокама қилди.

Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Н. Чаушеску пленумда нутқ сўзлади.

Ажерпресс агентлигининг хабар беришича, Руминия Компартияси Марказий Комитетининг пленуми А. Бирлэдянуни ижроия комитет ва доимий президиум аъзолиги вазифасидан, П. Борилэни ижроия комитет аъзоси вазифасидан ҳамда А. Могнорошни ижроия комитет аъзоси ва Руминия Компартияси Марказий Комитетининг секретари вазифаларидан шахсий илтимосларига кўра озод этди.

Пленум П. Лупу, М. Мэнеску ва Г. Стойкани ижроия комитет аъзолари қилиб ҳамда Д. Попескуни Руминия Компартияси Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлади.

НИГЕРИЯ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

ЛАГОС, 18 декабрь. (ТАСС). Нигерия федерал ҳукумати кеча расмий баёнот эълон қилди. Ҳукумат бу баёнотда «Би би си» ва «Америка овози» радио станцияларининг Шарқий Нигерия сепаратчиларининг қўшинлари федерал кучларга қарши уруш ҳаракатларида баъзи муваффақиятларга эришдилар ва Оверри шаҳрида жанг қилмоқдалар, улар бу шаҳарга кириб олганликларига икки кун бўлди, деган хабарларини рад этади.

Баёнотда Шарқий Нигерия сепаратчилари режими чет элларнинг сиёсий жиҳатдан қўллаб қувватлашига эришиш мақсадида ўз муваффақиятлари тўғрисида сохта гапларни тарқатаётганлиги кўрсатиб ўтилади. Федерал қўшинлар, дейилади баёнотда, илгари озод қилинган шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктларнинг ҳаммасини аввалдагидек ҳозирда ҳам қаттиқ назорат қилиб турибди.

ПОРТУГАЛИЯ БОСҚИНЧИЛАРИНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

ДАКАР, 18 декабрь. (ТАСС). «Португалияники» деб аталувчи Гвинеянинг озодлиги учун курашувчилар шу йил май ойидан ноябрь ойигача бўлган вақт ичида ўтказган операциялар натижасида Португалиянинг юзга яқин автомашинасини яксон қилдилар, бир кемасини қўлга киритиб, 14 кемасини чўктириб юбордилар, босқинчиларнинг бешта ҳарбий самолётини уриб туширдилар ва яксон қилдилар. Португалия солдатларидан 11 киши асир олинди. Гвинея ва Яшил бурун ороллари мустақиллиги Африка партиясининг бу ерда эълон қилинган ахборотида ана шулар ҳақида гапирилган.

Ахборотда яна қуйидагилар таъкидлаб ўтилади, озодлик армиясининг жангчилари шу вақт мобайнида португалияликларнинг мустаҳкамланган лагерь ва казармаларидан тўрттасини яксон қилиб, ўнтасини қўлга киритдилар.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК 18 декабрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг биринчи комитети рус тилини Бош Ассамблеяда ва Хавфсизлик кенгашида ишлатиладиган тил сифатида қабул қилишни Бош Ассамблеяга тавсия этувчи резолюция лойиҳасини бугун маъқуллади. Ҳозирги вақтда инглиз, француз ва испан тиллари Ассамблеяда ишлатиладиган тиллардир. Хавфсизлик кенгашида эса инглиз ва француз тиллари ишлатилади.

БОЛГАРИЯ. Стара — Загора шаҳри яқинида янги ҳашаматли теплица биноси қад кўтарди. Теплица 24 гектар майдонни эгаллаб турибди. Ҳозир унинг 18 гектар ерида қишки сабзавот экинлари етиштирилмоқда. Суратда: теплицанинг энг илғор ишчиларидан — комсомол аъзоси Динка Славова.

В. Янков фотоси, ТАСС.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

ВДР ОСМОНИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси осмонининг қаҳрамон ҳимоячилари 17 декабрда Тхайбак районида Американинг яна бир разведкачи самолётини уриб туширди. Шимолий Вьетнам территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг сони 3.257 тага етди.

«МИ-8» МАРОКАШ БЎЙЛАБ ПАРВОЗ ҚИЛМОҚДА

РАБОТ. СССРнинг Работдаги савдо ваколатхонаси билан Марокаш маъмурлари ўртасида тузилган битимга мувофиқ «МИ-8» совет вертолёти Марокашга келтирилди. Вертолёт аввало Работда, кейин Касабланкада парвозини намойиш қилади. Маҳаллий савдо-сотиқ доиралари миллий фирмаларнинг вакиллари, шунингдек журналистлар «МИ-8» вертолётининг техника маълумотлари ва фойдаланиш шартлари билан танишадилар.

«Авиоэкспорт» ташқи савдо бирлашмасининг вакили В. В. Лукашев матбуот конференциясида сўзга чиқиб, маҳаллий журналистларга «МИ-8» совет вертолётининг тузилиши ва учиш имкониятлари тўғрисида гапириб берди.

ЯНА БИР ИҒВОГАРЛИК

ПАРИЖ. Исроил ҳарбийлари қўшни араб мамлакатларига қарши иғвогарликни давом эттирмоқдалар. Исроилнинг 2 самолёти 17 декабрда Иорданиянинг ҳаво чегарасини бузди ва Иордан дарёси водисининг шимол қисмидаги Ашшуна қишлоғи районини бомбардимон қилди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Иордания қўмондонлиги вакили сўзига асосланиб берган маълумотига қараганда, самолётлар шу ҳужум вақтида напалм бомбалар ташлаганлар ва қишлоқни ракетадан ўққа тутганлар. Уй-жой бинолари қаттиқ шикастланган, деҳқонларнинг экинларига анча зарар етказилди.

Исроил авиацияси бир ой мобайнида шу билан Иорданиянинг ҳаво чегарасини олти марта бузиб ўтди.

Исроил қўшинлари ҳаво ҳужумидан олдин Тивериад кўли жанубида, Бейсан водисидаги Иордания территориясини ўққа тутган эдилар. (ТАСС).

МАКТАБДА ЛЕНИН МУЗЕЙИ

Бўкадаги Бобир номли 41-ўрта мактабда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига уюшқоқлик билан ҳозирлик кўрилмоқда. Ҳамма синфларда Ленинга бағишланган махсус альбомлар ташкил қилинган.

Яқинда мактабда педагогика коллективи ва ўқувчилари кучи билан Ленин музейи ташкил этилди. Музейга ўқувчилар ишлашган жуда кўп экспонатлар. Лениннинг революцион ҳаётини акс эттирувчи суратлар қўйилган. Айниқса, Ленин яшаган тарихий чайла макети жонли чиққан.

Музей янги-янги экспонатлар билан бойиб бораяпти. Кечагина 8 ва 10-синф ўқувчилари Б. Қодиров, Р. Бердиев, Р. Одатоев, А. Умаров ва С. Файзиевлар ясаган «Лениннинг ГОЭЛРО плани» картаси музейга тақдим қилинди. Карта аниқ масштабда, ҳақиқий рельеф кўринишида ишланган бўлиб, ленинча план асосида қурилган ГЭСларда Ильич лампочкалари ёниб турибди.

Н. ҲАКИМОВ.

БИНОКОР СОЛДАТЛАР

«Дўстлик» проспектида бўлсангиз бири-биридан гўзал кўпқаватли биноларга кўзингиз тушади. Бу ерда юзлаб бахтиёр оилалар янги уйларга кўчиб уй тўйлари ўтказишди. Яқин кунларда эса яна бир бино фойдаланишга топширилади. Ҳозир бу ерда иш қизғин. Қурувчилар билан бирга бинокор солдатлар ҳам меҳнат қилишаяпти.

— Бу йигит комплекс бригада бошлиғи бўлади, — деди ҳамроҳимиз. Н. Қирғизбоев уста бинокор. У дурадгорлик, арматурачилик касблари қатори бетончи ва ғишт терувчи ҳамдир.

Бригада қурувчилари ўз касбининг шайдолари ҳисобланади.

Улар меҳнатини кўриб қувонасиз. И. Ўлжабоев, Г. Савельев, Т. Аҳмадалиев ва бошқа бинокор солдатлар хизматда ҳам, меҳнатда ҳам тенгдошларига ўрнак бўлмоқдалар.

Ф. ФЕДОРОВ.

ЖАНГЧИ ХОТИРАСИ

Окопларда у битди ўйлаб репортаж, лавҳа,
Окопларда ёзди у онасига ҳар кун хат.
Ҳар бир сўзи найзадай қадалди йиртқич ёвга,
Қўлдан қалам тушмади жангларга ҳам кирган пайт.

Ватан меҳри, ёр меҳри, онасининг оқ сути,
Жангчи мухбир қалбига тинчлик бермас ҳеч қачон.
Ижодкор халқ гул диёр, қадрдон она — юрти,
Дерди: курашда мард бўл, айла душманни яксон.

«Биз ғолиб» сўзи унинг янграрди дил созида.
Баҳодирлар ҳақида ёзарди тунлар бедор,
Зўр эди ишонч ҳардам мухбирнинг овозида.
Ғалаба, осудалик, дерди бўлур бизга ёр.
Қон кечди жангларда у, борди олдинги сафда.
Таслим бўлди қонхўр ёв, еди таъзирин чунон,

Ғалаба кунигача қолган эди бир ҳафта,
Узоқ элда, бир жангда жангчи мухбир берди жон.
Оҳ, титради ҳаммаёқ, ларзага келди олам,
У аста кўзин юмди она—ерга қўйиб бош.
Деди фақат оҳиста: онагинам, эй онам,
Фарзандим ўлди, дея тўкмагин асло кўз ёш.
Мени жангда, курашда жон берди деб ёдга ол.

Ғалаба кунларида бўлай сенга мен ҳамдам.
Хайр захматкаш онам, алвидо гўзал диёр.
Осуда, қувноқ дамда эсланг дўстлар бизни ҳам.

У кўз юмди биз учун, порлоқ келажак учун.
Уни ҳеч қўрқитмади ўлим, даҳшат на бўрон.
Севар эди юракдан, онасин, гўзал юртин,
Шу туфайли жангларда бахт учун берди у жон.

Файзулла ЗИЕДУЛЛАЕВ.

Суратда: взвод комсомол ташкилотининг секретари младший сержант К. Темирбоев (чапда) оддий аскар В. Браташев ва младший сержант Сейитдаев билан суҳбатлашмоқда.

ОТАЛАР ЖАСОРАТИ — ФАРЗАНДЛАР МЕРОСИ

ЛЕНИН—ВАТАН МУДОФААСИНИНГ РАҲБАРИ

ИШЧИ ВА ДЕҲҚОН МУДОФААСИ СОВЕТИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН КУННИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

Октябрь революцияси Марказий Давлат архивининг кенг хоналарида одатдагидек сукунат ҳукмрон. Бутун Россия Марказий Ижроия Комитетининг 1918 йилги протоколларини эҳтиётлик билан варақлаймиз.

Мана, 50 йиллик тарихга эга бўлган бизга керакли ҳужжат — ВЦИКнинг 1918 йил 30 ноябрда бўлган мажлиси протоколи. Мажлис кеч соат 7-ю 40 минутда бошланиб, Яков Михайлович Свердлов раислигида ўтган. Мамлакат ўша вақтда фронтларнинг олов ҳалқасида қолган эди. Мажлисда биринчи бўлиб фавқулодда ҳарбий диктатуранинг махсус органи — ишчи ва деҳқон мудофааси Советини тузиш масаласи кўриб чиқилади. ВЦИК бундай органни В. И. Ленин раислигида таъсис этиш ҳақида ва бу органга мамлакат кучлари ва воситаларини мудофаа манфаатларига сафарбар этишда барча ваколатларни беришга қарор қилди.

Мажлисда сўзлаган ВЦИК раиси Свердлов Совет республикасида мавжуд бўлган барча муассасалар ҳамма ишларда мудофаа Советига бўйсунадилар ва уруш эҳтиёжлари учун, бизнинг социалистик мудофаамиз эҳтиёжлари учун ўзларини қайта қурадилар, деб айтди.

Шундай қилиб, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан бир йил кейин шароит давлат ҳокимиятининг фавқулодда органини ташкил этишни талаб қилган эди. Бу орган меҳнаткашлар қўлга киритган ғалабаларни ички ва ташқи контрреволюция тажовузидан сақлаб қолиши керак эди. «Синалган курашчи, яхшиларнинг энг яхшиси ўрток Ленин раислиги остида ташкил қилинган ишчи ва деҳқон мудофааси Совети, — деб ёзган эди ўша кунлари «Правда» газетаси, — темир йўллар, озиқ-овқат, ҳарбий заводларни марказлаштириши ва зўровонларга зарба бериш учун барча зарур чораларни кўриши лозим».

Мудофаа Совети ҳарбий маҳкама, ишлаб чиқариш бўйича фавқулодда комиссия, йўллар ва озиқ-овқат маҳкамалари фаолиятларини бирлаштириб, Қизил Армияни одамлар, озиқ-овқат, қурол-аслаҳа ва кийим-бошлар билан таъминлаш ишига раҳбарлик қилди. Бундан ташқари, Москва, Петроград ва бошқа шаҳарларни озиқ-овқат билан таъминлаб турди, меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан тадбирларни ишлаб чиқди. Мудофаа Советининг қарорлари ҳамма марказий ва маҳаллий маҳкама, идоралар учун ҳамда Республиканинг барча гражданлари учун мажбурий эди.

Муддофаа Совети ўз аппаратига эга эмасди. У ўзининг бутун фаолиятида Халқ Комиссарлар Совети аппарати ва унга тааллуқли маҳкамаларга таяниб ишларди. Мудофаа Советининг ҳар бир аъзоси у ё бу маҳкаманинг раҳбари бўлиш билан ўз маҳкамаси бўйича мудофаа Советининг қарорларини бажариш учун ҳамма масъулиятни зиммасига олган эди. Алоҳида, энг муҳим масалаларни ҳаётга татбиқ этиш учун махсус комиссиялар ташкил қилиниб, мудофаа Советлари вакиллари жойларга юбориларди.

Мудофаа Советининг мажлислари Халқ Комиссарлар Советининг Кремлдаги кичик, оддий жиҳозланган хонасида ўтказиларди. Бу мажлислар одатда бир ҳафтада икки марта бўларди. Кўпинча навбатдан ташқари, шошилинч мажлислар чақириларди. Уларнинг муҳокамасига жуда кўп масалалар киритиларди.

В. И. Ленининг мудофаа Советн раислиги лавозимидаги фаолияти ўша вақтда юз берган сиёсий ва ҳарбий шароитни ҳартомонлама ҳисобга олган ҳолда, Совет тузумининг янги социал-иқтисодий ва ғоявий-сиёсий имкониятларини чуқур тушуниб тўғри баҳолай олганлиги билан ажралиб турарди. Ленин ҳар бир конкрет шароитда энг жиддий хавф қаердан келаётганлигини ғоят донолик билан аниқ кўрабилар, Қизил Армиянинг асосий зарбасини қайси томонга йўналтиришни тўғри аниқлар, барча куч ва воситаларни ҳал қилувчи йўналишга тўплай олар, мураккаб воқеа ва ҳодисаларни тез ва тўғри мўлжаллай олар, уларнинг келгуси оқимини олдиндан кўра биларди.

В. И. Ленининг мудофаа Советига бошчилик қилган вақтдаги беҳиҳоя катта ва кўп қиррали фаолияти гражданлар урушидаги ғалабамизни таъминлашда улкан аҳамиятга эга бўлди. Ленин бошқарган мудофаа Совети Улуғ Ватан уруши йилларида мудофаа Давлат Комитетини тузиш учун намуна бўлиб хизмат қилди.

Антантанинг иккинчи юриши тор-мор қилингандан сўнг, гражданлар урушининг боришида маълум танаффус юз берган вақтда, баъзи армиялар халқ хўжалигини тиклаш мақсадларида меҳнат армиялари ҳолатига ўтказилган эди. Бундай шароитда ишчи ва деҳқон мудофааси Совети ўзининг хўжалик-экономика функцияларини кенгайтира борди ва Халқ Комиссарлар Советининг 1920 йил 16 апрель қарори билан Халқ Комиссарлар Совети ҳузуридаги Алоҳида комиссия қилиб қайта ташкил этилди. Бу комиссия меҳнат ва мудофаа Совети номини олган эди.

Меҳнат ва мудофаа Совети барча халқ комиссарликлари ва маҳкамаларининг хўжалик қурилиши ҳамда мамлакат мудофаасини таъминлаш соҳасидаги фаолиятини кучайтириш вазифасини бажарди. Мана шу йилларда ҳам меҳнат ва мудофаа Советининг бошида буюк Ленин турган эди.

Октябрь революцияси Марказий Давлат Архиви ва бошқа архивларда сақланаётган ҳужжатлар — мудофаа Советининг протоколлари ва қарорлари келажак авлод учун ҳамма вақт гениал доҳиймиз Ленинда сиёсий ва ҳарбий раҳбарнинг, совет халқи тарихий ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчисининг ажойиб сифатлари қандай мужассамлашганлигининг ёрқин далили бўлиб хизмат қилади.

Яков ГОРЕЛИК,
ҳарбий фанлар кандидати,
запасдаги полковник

ВАТАН УРУШИ ЙЎЛЛАРИДАН

ҚАҲРАМОННИ ИЗЛАБ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони Виктор Малясов номидаги Киров район пионерлар уйининг ёш изтопарлар клуби аъзолари Улуғ Ватан уруши йўлларидан бориб қаҳрамон жангчилар ҳаёти ҳақида муҳим маълумотлар тўплашаяпти. Янги номлар пайдо бўлаяпти, вақт ўтса ҳам унутиб бўлмайдиган жасоратлар юзага чиқаяпти.

Яқинда клуб аъзолари Днепрда жанг қилиб Александр Матросов жасоратини такрорлаган ажойиб ўзбек фарзанди Қудрат Суюновнинг ҳаёти ва жанговар йўли ҳақида ҳикоя қилувчи маълумотлар олишди...

БИРИНЧИ ХАТ

Ёш изтопарларнинг сўроғига энг аввал Киев область ҳарбий комиссариатидан жавоб келди: «Совет Иттифоқи Қаҳрамони сержант Қудрат Суюнов Киев шаҳри ва областида дафн этилмаган. Бу жангчи ҳақида сизларга ҳеч қандай маълумот юборолмаймиз»..

ИККИНЧИ ХАТ

Бу мактуб СССР Мудофаа министри кадрлар бўлимидан келган. Хат билан бирга жангчининг мукофот варақасидан кўчирмалар ҳам юборилган:

«...1943 йилнинг кузида 74-ўқчи дивизиясининг 109-ўқчи полки Днепрга чиқди. Жангчиларнинг бир қисми дарёнинг ғарбий соҳилига эмаклаб ўтиб олди. Белгиланган позицияни энди ишғол ҳам қилган эдики, душманнинг қаттиқ отишмасига дуч келди. Душманлар пистирма ясаб атайин совет солдатлари яқинлашишини пойлаб турган экан. Икки томондан қаттиқ отишма бўлди.

Суюнов немисларнинг бир дзотини ишдан чиқарди. Лекин, шу топда у икки жанговар дўстидан ажралди. Немислар анча устун эди. Қудрат дарҳол шашкаларини ишга солиб, ҳаммаёқни буркситиб юборди. Душманлар нима бўлаётганини кўришмас, аччиқ тутундан кўзларидан ёш келарди.

Қудрат Суюнов шу жангда қаттиқ яраланган бўлса-да, душман билан олишишни давом эттирар, дўстлари учун ўч оларди. Қаттиқ ҳолдан тойган, кўп қон йўқотиб мажолсизланган Қудрат сўнгги кучини тўпладида, гранаталарни душман дзотига ташлади. Бўлинма кўп ўтмай ҳужумга ўтди. Жангчилар вайрон бўлган душман дзоти олдида қаттиқ яраланган Қудратни топишди. У дўстлари қўлида Ватан учун жонини фидо қилди».

СССР Олий Совети Президиумининг 1943 йил 16 октябрдаги Фармонига биноан Қудрат Суюновга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Украина тупроғида ўзбек жангчисининг жасорати ҳақида нега билишмас экан? Мудофаа министрлигининг кадрлар Бош бошқармасида Қудрат Суюнов қаерга дафн этилгани ҳақида маълумот ҳам йўқ. Бундан ташқари Қудрат Суюнов номи Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари картотекасига ҳам қўйилмаган.

Яна қидирув, кетма-кет ёзишмалар бошланди. Уруш йилларида чиққан барча адабиётларни, Қ. Суюнов жасорати ҳақида мақолалар чиққан эски газеталарни кўздан кечириб чиқдик.

«...Киев шимолида, Днепрнинг ғарбий соҳилида олиб борилган жангларда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатганлиги учун қуйидагиларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилсин..» Бу газеталарда ҳам жангчининг қаерга дафн этилгани ёзилмаган.

Ниҳоят калаванинг учи топилди. Т. Жўраев китобида уруш йилларида ҳужжатлар тўлдиришда англашилмовчилик туфайли хатога йўл қўйилганлиги баён этилган. Мукофот варақаси Қудрат Суюнов номига эмас, балки Қудрат Қаюмов номига тўлдирилган экан. Ҳозир бу хато тўғриланди. СССР Мудофаа министри архивида сақланаётган № 10076 картотекадаги Қаюмов фамилияси Суюнов қилиб тузатиб қўйилди.

УЧИНЧИ ХАТ

Клубимиз аъзолари бу мактубни куни кеча олишди.

СССР Мудофаа министри кадрлар бош бошқармаси қуйидагиларни хабар қилади: «Сержант Суюнов (Қаюмов) Қудрат 74-ўқчи дивизиясининг 109-ўқчи полки бўлим командири сифатида жанг қилган. 1943 йилнинг 16 октябрида Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига муяссар бўлди. 1943 йилнинг 12 сентябрида ҳалок бўлди. Дафн этилган жойи номаълум».

Яна Украинага хат ёзилди. Изтопарлар бу билан қаноатланмай, Қ. Суюнов жанг қилган жойларни ўз кўзлари билан кўришга, ўша жойга хотира тахтаси ўрнатишга, унинг жанговар дўстларини ахтариб топишга қарор қилишди. Улар яқин орада Украинага сафар қилишади.

Ёш изтопарлар Киевга боришдан олдин қаҳрамон туғилиб ўсган Самарқанд шаҳрига отланишаяпти.

Қудрат Совет Армиясига 1939 йили чақирилган, аввалига Финляндияда жанг қилган экан. Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунлариданоқ Қ. Суюнов ҳаракатдаги Армияда бўлган. Жуда кўп шаҳарлар, қишлоқлар учун жанг қилган.

Йиллар кетини йиллар қувиб ўтаяпти. Лекин, халқ ўзининг асл фарзандини сира унутмайди. Норпой районидаги 61-мактаб Қудрат Суюнов номи билан аталади. Шу ерда қаҳрамон ҳаётига тааллуқли барча ҳужжатлар сақланади. Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони ҳақидаги ҳужжат ҳам мактаб музейида сақланаяпти. Ҳовлидаги боғ ўртасига қаҳрамон бюсти қўйилган.

А. ШМАРИГО.

ТОШКЕНТЛИК ёш ҳайкалтарош В. Оганесян қаҳрамонлик темасига қизиқади. У яратган Майна Ҳасанова монументи айниқса муваффақиятли чиққан. Суратда: гражданлар урушининг қаҳрамони қўрқмас разведкачи қиз монументи.

О. Ашухтин фотоси.

СОВЕТ АРМИЯСИ — ҲАЁТ МАКТАБИ

Янги Қонун Ватанимиз мудофаачиларида улардаги юксак кўтаринкилик ва катта масъулият ҳиссини оширди. Улар Коммунистик партия ва Совет давлатининг Қуролли Кучлар жанговарлигини ошириш ҳақидаги ғамхўрлигига хизматда намуна кўрсатиш билан жавоб бермоқдалар.

Қизил байроқли Туркистон Ҳарбий округининг қисмларида хизмат қилаётган жангчилар хизматнинг биринчи йилиданоқ аълочилар сафида бўлишга интилмоқдалар.

Ёш жангчиларнинг қисқа муддат ичида ҳар томонлама етук ва тажрибали бўлиб етишиши учун бу ерда ҳамма шарт-шароит мавжуд. Аълочилар ва ҳарбий мутахассислар тажрибаси шуни кўрсатадики, кимки хизматнинг биринчи куниданоқ билимларни қунт билан эгаллашга киришса, у яхши мутахассис бўлиб етишади.

Жангчи ҳарбий таълимни бевосита командирлари — сержант, офицерлардан олади. Улар ўзларининг бор куч ва бой тажрибаларини солдатларга ўргатиб, уларни жанговар шароитда ҳар қандай вазифани осонлик билан ҳал этишга тайёрлайдилар.

АРМИЯ САФИДАГИ ХИЗМАТИ ҲАҚИДА СОЛДАТ ҲИКОЯЛАРИ

СЕРЖАНТ — БИЗ УЧУН ИБРАТ

ОДДИЙ АСКАР К. ИРИСБОЕВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ: бизга оталарча ғамхўрлик қиладиган командиримиз ҳақида кўп гапириш мумкин. Армия хизматини осон деб бўлмайди. Айниқса хизматнинг биринчи йилида қатор қийинчиликларга дуч келади киши. Командир эса ҳамиша жангчига кўмаклашади. Йўл кўрсатади.

Мен шундай воқеани бошимдан кечирган эдим. Узим шоферман. Армияга чақирилгунимча машина ҳайдаганман. Жангчи шофер эса бу — оддийгина шофер эмас. Унинг зиммасида каттагина масъулият ётади. Энди «ЗИЛ» маркали машинам билан тун қоронғулигида чироқни ёқмай бутунлай нотаниш жойлардан ўтишим ёки колонна билан юришим лозим. Бунинг учун ниҳоятда сезгир ва эпчил бўлиш керак. Озгина хатога йўл қўйсанг, олдинги машинага урилиб кетишинг ҳеч гап эмас. Жанговар шароитда бу хунук оқибатларга олиб келади.

Ҳарбий топшириқни бажариш оғир, баъзан ўзингни ожиз сезасан. Шу пайт армия сафида 27 йилдан бери хизмат қилаётган командиримиз коммунист Пётр Гетьманнинг босиқ овозини эшитаман:

— Ҳа, Ирисбоев, қийналаяпсанми? Бардам бўл, азизим, бардам бўл.— Кейин далда бериш учун қўшиб қўяди.— Кел, машинангни контроль синовдан ўтказишга ёрдамлашиб юборай.

Старшинанинг чарчаган бўлишига қарамай ҳаммага далда бериб юришига қараб, беихтиёр хаёлингдан ўтказиб қўясан: «Унга ҳам оғир». Ожизлигинг учун ҳижолат бўлиб кетасан. Жон жаҳдинг билан ишга киришасан.

Старшина — коммунист Пётр Гетьман менинг яхши жангчи ва мутахассис бўлиб етишишимга кўмаклашди. Эндиликда мен иккинчи класс шофери, жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочисиман.

Тиришқоқлигимни кўрган Пётр Гетьман мени партияга ўтишга тавсия қилди. Узи кафолатнома берди. Дўстларим партия аъзолигига кандидатликка қабул қилиб, менга катта ишонч билдиришди. Мен бу ишонч билан фахрланаман ва уни оқлаш учун ҳаракат қиламан.

Мен ҳозиргача машинамни капитал ремонт қилмай минг километр масофани босиб ўтдим. Аккумуляторнинг қувват бериш муддатини узайтирдим. Юзлаб килограмм ёнилғи ва машинани мойлаш учун ишлатиладиган мойларни иқтисод қилдим.

Старшина Пётр Гетьман фақат менгагина эмас, комсомоллардан И. Маркобоев, М. Ирисбоевлар малакасини оширишда ҳам катта ёрдам берди.

КОМАНДИРНИНГ БУЙРУҒИ — ВАТАН, ХАЛҚ АМРИ

ОДДИЙ ЖАНГЧИ С. ДУСИКЕНОВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ: бизнинг бўлинмамиз тўртинчи марта аълочи, ҳар тарафлама илғор деб топилди. Бундай ютуқни қўлга киритишимизда рота командиримиз коммунист старший лейтенант Дмитр Александрович Ковалевнинг хизматлари катта.

У ўз жангчилари билан машғулот ўтказаётган ёки гимнастика машғулотларини бажараётган пайтда беихтиёр, шунча тажриба, моҳирлик, саботни қайдан олган-а, деб ўйлайсан.

Командирнинг зиммасида жангчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш каби катта масъулият бор. Биз, жангчилар хизматни ҳалоллик билан ўташ, бошлиқларнинг буйруғини аниқ бажариш ҳақида ўйлаймиз. Командирнинг вазифаси эса ниҳоятда оғир. У ҳар бир жангчи ҳақида қайғиради. Ҳар бирининг кўнглига қўл сола билиши керак. У бутун бўлинма учун жавобгар.

Командиримиз менга ўхшаган шалвираган болаларни эпчил спортчи, мерган автоматчи ва яхши жангчи қилиб тарбиялагунича озмунча тер тўкдими!

Ҳарбий машқлар қизиб кетган. Ҳар бир жангчи нишонга аниқ отишга ҳаракат қилади. Старший лейтенант эса ким қандай камчиликка йўл қўяётганини аниқ кўради. У гоҳ бир жангчининг ёнига ётиб олади-да, автоматини олиб, қандай ўт очиш лозимлигини уқтиради, иккинчисига противогаз кийган ҳолда нишонга қандай отиш кераклигини тушунтиради.

Мана шу жонкуярлиги учун ҳам уни ҳурмат қиламиз. Бу ҳурмат унинг буйруқларини сўзсиз бажаришга ундайди. Командирнинг буйруғи — халқ ва Ватаннинг истаги эканлигини ҳар бир жангчи жуда яхши тушунади.

ҲАР ТОМОНЛАМА ЧИНИҚҚАН

ЕФРЕЙТОР С. НУРАЛИЕВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ: қаётимда муҳим воқеа юз берди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотландим. Бу менинг жанговар топшириқларни аъло бажарганим, мерганлигим учун берилган юксак мукофот эди.

Бундай мукофотга сазовор бўлиш осонликча бўлмади, албатта. Мен разрядли спортчиман. Жанговар топшириқларни намунали бажаришга интиламан. Олис масофага югуришда ҳам биринчилар қатори маррага етиб келишга ҳаракат қиламан. Буларнинг барисини мен армия сафида ўргандим. Бошқалар қатори Ватаннинг ҳақиқий ҳимоячиси бўлишга интиламан. Ҳозир противогаз кийган ҳолда автоматдан ўт очиш, ҳарбий техникани бошқариш сирларини ҳам мукаммал эгаллаб бораяпман. Энг муҳими, армия сафида юриб жуда кўп дўстлар орттирдим. Ҳа, армия бизга дўстга ёрдам қўлини узатишни, сулшни, доимо беғараз ва самимий бўлишни ўргатаяпти.

Ф. ЛОБЗИН.

САФДОШИМ БИЛАН ФАХРЛАНАМАН

Шариф Шодиев билан бир бўлинмада хизмат қиламан. Яқинда дўстим «Аълочи солдат» значогини олди. Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафига қўшилди.

Ҳаммамиз уни бу ютуқ билан табрикладик. Командиримиз эса Шарифнинг намунали хулқи учун уйига бориб келишга отпуска берди. Бўлинмамиз солдатлари Ш. Шодиевни кузатиб қўйишди.

Вокзалдан қисмимизга қайтар эканман, Ш. Шодиевнинг хизматга келган дастлабки кунларида қийналган дамлари бирбир кўз олдимдан ўтди. У ҳатто оддий солдатча юришни ўргангунча ҳам анча қийналди, машғулотларда, ўқишларда дўстлари унга кўмак берди. Шарифнинг ўзи ҳам изланди, ҳаракат қилди. Мана бугун у ҳаммага намуна. Ш. Шодиевдек сафдошим билан фахрланаман.

А. ҒОЙИБОВ,
оддий солдат, Витебск шаҳри.

Суратда: миномет наводкачиси ефрейтор Мадрим Йўлдошев.

В. Дубровченко фотолари.

СОЛДАТ САҲИФАСИ № 32

БОЛЬШОЙ ТЕАТР ТОМОШАЛАРИ

АЛИШЕР НАВОИЙ номли театр саҳнасида СССР Большой театрининг гастроллари зўр муваффақият билан ўтмоқда. Яқинда тошкентлик томошабинларга композитор А. Бородининг «Князь Игорь» рус классик операси кўрсатилди. Операда Большой театрнинг энг машҳур артистлари бош ролларни ижро этмоқдалар. СУРАТЛАРДА: (чапдан) операдаги Князь Игорь ролида — РСФСР халқ артисти М. Киселев. Кончак—ролида СССР халқ артисти Э. Кревченя. (ўнгда) «Князь Игорь» операсидан бир кўриниш.

И. Глауберзон фотолари.

«Пиковая дама» операсидаги Лиза—СССР халқ артисти Г. П. Вишневская.

«Хованшина» операсидаги Марфа ролида — СССР халқ артисти И. К. Архипова.

«Севилья сартароши» операсидаги Розина ролида — РСФСР халқ артисти Г. В. Олейниченко.

Н. Меламед чизган суратлар.

ЛАВУАЗЬЕ ХАТО ҚИЛГАН ЭДИ

Яқинда газеталарда совет олими профессор Михаил Волскийнинг шов-шувга сабаб бўлган тадқиқоти эълон қилинди. Унинг кашфиёти Лавуазье замонидан бери фанда ҳукмронлик қилиб келган азот — «ўлик» газ деган фикрни шубҳа остига қўйди.

1968 йил 17 октябрда СССР Министрлар Советининг ихтиро ва кашфиёт ишлари бўйича Комитети 1967 йил 27 апрель қарори билан икки совет олими Марк Вольпин ва Владимир Шўрларга диплом берди. Улар Волский ихтиросини қўшимча маълумотлар билан бойитган эдилар. Олимлар уй ҳарорати ҳамда нормал босим таъсирида неча-неча йиллардан бери номаълум ҳисобланган молекуляр азотнинг реакцияга киришиши мумкинлигини исботладилар.

150 йилдан ортиқ давр мобайнида азот мутлақо реакцияга киришмайдиган газ деб ҳисоблаб келинган. Шунинг учун унга «ўлик» газ деб ном берилган эди. Совет олимлари Марк Вольпин ва Владимир Шур молекуляр азот хром, молибден, темир, вольфрам, титан каби ўзгарувчан металл бирикмалари билан реакцияга киришишини аниқлашди. Улар бир қатор туз ёки мазкур металл комплекслари аралашмалари одатдаги шароитда молекуляр азотга таъсир этиб туришини далиллар асосида исботлашди. Гидролиз қилингандан сўнг реакция маҳсулоти сифатида аммиак ажралиб чиқади (у бирикмалар олишда қўшимча материал). Улар эса ўз таркибида бир-бирига узвий боғланган азотни вужудга келтирадилар. Олдинлари бундай бирикмаларни фақат юқори ҳарорат ҳамда кучли босим орқали олиш мумкин эди.

Азот бирикмаларига қизиқиш бунчалик бекиёс экани бежиз эмас, албатта. У барча тирик организмларнинг яшаши учун зарур. Азот ўсимликларни озиқлантиришда ҳамда маҳсулотларни бузилиб қолишдан сақлашда ишлатиладиган селитра таркибида, шунингдек инсон ҳамда ҳайвонот учун асосий озуқа ҳисобланган оқсил моддасида кўп миқдорда учрайди.

Оқсил тирик организмларда тўйимли моддалар билан бирга келиб турувчи азотли бирикмалардан ҳосил бўлади. Бундан ташқари, улар азотни тўғридан тўғри ҳаводан бириккан ҳолда эмас, балки молекуляр ҳолда «юмшоқ шароитда» ўзлаштирадилар. Яқин-яқинларгача бундай усул буткул инкор қилиб келинарди.

Эндиликда эса совет олими профессор Волский томонидан кашф қилинган янгилик бундай қарашларга хотима берди. У тирик организмлар, чунончи товуқ эмбрионлари, асалари қуртлари ҳамда маккажўхори устида ўтказган тажрибага асосланиб, молекуляр азотнинг

ФАН ОЛАМИДА

ҳаводан кўплаб миқдорда «ажралиб» туришини аниқлади.

Ўз-ўзидан савол туғилади. Хўш, айрим бактерия ва сув ўсимликлари азотни ўзгарувчи металл бирикмалари ёрдамида ҳаводан ўзлаштириб турмасмикан? Маълумки, масалан, «думалоқ» бактериялар молекуляр азотни ҳаводан тупроққа ўтказиб, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширишга имкон беради. Бу фикрни улуғ рус олими Иван Сеченов ҳам айтиб ўтган эди. Эндиликда эса унинг фикрини профессор Волский қувватлади. Бироқ, бундан ташқари, у тирик организмларнинг молекуляр азотни ўзлаштиришининг бундан бошқа йўлларини ҳам кўрсатиб ўтди. Марк Вольпин ва Владимир Шур эса молекуляр азотнинг неорганик химияда мавжудлигини исботладилар. Лекин бундай таркибида ўзгарувчан металлга эга бўлган ферментларни фақат бактериялар ажратиб чиқаради холос. Бундан, тирик табиат ҳам бактериялар ёрдамида ҳаво азотини ўзлаштириб туради, дейиш мумкин. Кўриниб турибдики, ҳар иккала тадқиқот бир-бирини тўлдириб, ўзаро боғланган.

Ҳар йили Ер куррасида тупроқдан қишлоқ хўжалик ўсимликларини йиғиштириб олишда, ҳосил билан бирга юз миллион тоннага яқин бирлашган азот исроф қилинади. Уларнинг фақат 12 процентигина азотли ўғитлар ҳисобига тўлдирилади холос. Мана шунинг учун ҳам, америкалик олим М. Камен таъкидлаганидек, азот — бу чиндан ҳам инсоният, ҳайвонот ва ўсимликларнинг битмас-туганмас ҳаёт манбаидир. Чиндан ҳам бундай қараганда Ернинг ҳар бир квадрат километрига саккиз миллион тоннага яқин атмосфера азоти тўғри келади. Лекин ундан қандай фойдаланиш мумкин?

Марк Вольпин ва Владимир Шурлар жаҳон фанида биринчи бўлиб молекуляр азотдан қандай фойдаланиш йўлини кўрсатиб бердилар. Аммо уларнинг усули ҳозирча ягона йўл бўлсада, кашфиётнинг аҳамиятини ҳеч бир камситмайди. Энди бир вақтлар молекуляр азот билан ҳаёт ўртасига қўйилган девор қулади. Молекуляр азот фиксацияси ҳамда уни ўзлаштириш борасида тадқиқотлар учун кенг йўл очилди. Уларни ўзлаштириш инсон учун қанча молекуляр азот лозим бўлса, ана шунча миқдорда олиш имкониятини яратади.

Галина РУМЯНЦЕВА,
Вероника СОКОЛОВА
(АПН).

ТОШКЕНТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЯНГИ МАХСУС МАГАЗИН

Пойтахтнинг С. Нуриддинов кўчасида махсус кийимлар магазини очилди. Магазин шаҳар ва областдаги қурилиш бошқармалари ва трестларига чек ва перечисление орқали махсус кийим-бош, пойафзал ва ҳимоя воситаларини сотади.

ҚУЛАЙЛИК

Почталарда янги йил телеграммалари, хатлар, посилкалар қабул қилиш ва жўнатиш қизғин давом этаяпти.

22 декабргача яқин қариндошларга дўст-биродарларга табрик юборсангиз, алоқа ходимлари уни янги йил арафасида эгасига етказиб беришади. Бу муддатгача юборилган телеграммалар, хатлар, посилкалар учун хизмат ҳақи белгиланган нормадан кўра 50 процент кам олинади.

ТИРАЖ ЯҚИН

Ўзбекистон ССР олтинчи чақирилиш пул-буюм лотереясининг ютуқлар тиражи 29—30 декабрда Тошкентдаги Билимлар уйида ўтказилади. Бу ерга қизиққан ўртоқлар келиб бахтини синаб кўриши, ютуқлар тиражида иштирок этиши мумкин.

ГЎЗАЛЛИК ЛАБОРАТОРИЯСИ

Чимкент кўчасида косметик лаборатория ишга тушди. Бу ерда юздаги доғларни кетказиш, ҳуснбузарни йўқотиш, юз ва бўйинлар массажи, тўкилаётган сочларни даволаш, сўгал, татуировка ёзувларини йўқотиш ва шу каби турли пластик операциялар бажарилади. Лабораторияда малакали профессор ва доцентлардан консультация олишингиз ҳам мумкин.

Ю. ЗИЯЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55—**Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00—**Юлдузча** (тележурнал), 18.30—**Телеянгиликлар,** 18.45—**Концерт,** 19.30—**Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 19.35—**Телеянгиликлар,** 19.50—**Халқ Ленинномаси** («Ленинннома»программаси). 20.20 — **Келгуси йил мўл ҳосилини кўзлаб** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 20.40—**Комил Яшиннинг ижодий портрети.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан—**ОЛМАОТА КУРСАТАДИ.**

20.15 дан — **Фрунзе кўрсатади.**

КИНО

Трембита (кундуз ва кечқурун), **Ҳаводаги саргузаштлар** (кеч соат 8 ярмида) — САНЪАТ САРОЙИ.

Сирли монах —«ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Уй ва хўжайин — «ДРУЖБА» (2-залда кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 8-20 минут ва 10 да).

Олтин бузоқча (1 ва 2-серия) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Севги ва орзу — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жаъми бир ҳаёт — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/XII да **Парвона,** 21/XII да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XII да **Қизбулоқ,** 21/XII да **Нурхон.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

ҳар куни

МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

Томошалар шанба кунлари соат 3 ва кеч 8 да, якшанба кунлари кундуз 12, 3 ва кеч 8 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

23 декабрда

АБОНЕМЕНТ № 5

(шаҳар студентлари учун)

Иккинчи-концерт-лекция

Алишер Навоийнинг 525 йиллигига бағишланган

Сиз севган артистлар концерти

Лектор — Собир ВОҲИДОВ.

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Қундуз МИРКАРИМОВА,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: **Жуманазар БЕКЖОНОВ, Меҳри АБДУЛЛАЕВА;** солистлар: **Фаҳриддин УМАРОВ, Комилжон БАРАТОВ, Зокиржон СУЛТОНОВ** ва бошқалар қатнашади.

Программани ЎзССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаббат МУСАЕВА** олиб боради.

Концерт-лекция кеч соат 8 да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАСИ

(ТашГорПЭС)

корхона ва қурилиш ташкилотлари раҳбарларига, ишлаб чиқарувчиларга, турар жой канторалари бошлиқларига, бригадирларга, бульдозерчиларга, экскаваторчиларга ва алоҳида шахсларга ер ишларида электр кабелларига эҳтиётлик бўлишларини

ИЛТИМОС ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарорига биноан шаҳар ичкарисида ҳар қандай ер қазиш билан боғлиқ бўлган ишлар: столба қўйиш, қувур ва стерженлар ўтказиш, дарахт ўтқазиш ишлари фақат ТашГорПЭСнинг розилигидан сўнг

РУХСАТ БЕРИЛАДИ.

ТашГорПЭСнинг вакилларисиз қилинган иш электр кабелларининг шикастланишига ва саноат, шаҳар, турар жой қурилишлари электр таъминотининг узилишига ҳамда **бахтсиз ҳодисаларга**

ОЛИБ КЕЛАДИ

Справкалар учун ҳамда ТашГорПЭС вакилларини чақириш учун телефон орқали мурожаат қилинсин:

Чилонзор ва Фрунзе районлари Ж-7-21-71; Ж-7-17-55; 5-02-05;

Октябрь райони 4-32-72, 4-09-40;

Ленин ва Ҳамза районлари: 1-18-24, 1-1-19-38;

Куйбишев райони В-3-08-13, Е-6-09-53.

ТашГорПЭС.

1968 йил 31 декабрь эрталаб соат 10 да. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалик механизацияси инженерлари институтининг илмий совети мажлисида техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун.

Н. К. Муқумбоев: «Ўзбекистон шароитида Т—28Х3 тракторини юргазиб юбориш система мустаҳкамлигини текшириш» деган темада;

Б. М. Пишчеков: «Хўжаликнинг ички суғориш тармоқларини лойқалардан тозалашни механизациялаш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Учительская кўчаси, 39-уй).

Тошкент шаҳар ва областининг корхона ва ташкилотлари

ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ 5-ҒИШТ ЗАВОДИ БОШҚАРМАСИ

чекланмаган миқдорда 31 декабргача **пишиқ ғишт**

СОТАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Носиров кўчаси, 188-уй (9, 11, 19-автобуслар, 2-трамвайнинг «Победа парки» бекати).

ТОШКЕНТ ЗАРГАРЛИК ФАБРИКАСИГА

штампачилар, заргарлар ва шогирдлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Сағбон кўчаси, 17-тупик, 4-уй. Телефон 4-20-33.

ЖИЛСТРОЙ ТРЕСТИНИНГ «САНТЕХЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

слесар-сантехниклар, электромонтажчилар, электр-газ пайвандчилар, тунукасозлар, механизаторлар ҳамда бошлиқ вазифасида ишлаш учун **инженер ва техниклар, катта инженер,** бўлим ва **участка бошлиқлари, прораблар** ва **мастерлар**

КЕРАК

Ёлғизлар ётоқхона билан, қурилиш-монтаж поезди билан келган ва Тошкентда доимо яшаш учун қолган оилалиларга ишга киргандан бошлаб 3 ойлик муддатда квартира берилади. Бошқалар навбати билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-159 У. Юсупов кўчаси, 3-уй (7, 8, 10, 11-трамвайлар, 1, 4 10-троллейбуслар, 3, 11, 14-автобусларнинг «Ўрда» бекати).

ТОШКЕНТ 5-ҒИШТ ЗАВОДИ БОШҚАРМАСИГА

тахловчилар, слесарлар, қурувчи-техниклар

КЕРАК

Оилалиларга 6 ой муддатида квартира берилади.

Ёлғизлар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Носиров кўчаси, 188-уй (9, 11, 19-автобуслар, 2-трамвайнинг «Победа парки» бекати)

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Совети аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси Калинин район маиший комбинатининг директори М. З. Зупаровага умр йўлдоши

Воҳид ҚОДИРОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ҚОПЛОН ИЗИДАН

Шу куни йўл-йўлакай қўйиб кетган қопқонга илинган бир тулки ва икки қашқалдоқни назарга олмаганда, силовсиндан бўлак йирикроқ ҳайвон учрамади. Дастлабки ўлжаларни йиғиштириб орқага қайтдик. Шерикларимиз бу орада чодир ёйиб, бетоқатлик билан бизни кутиб туришган экан. Ҳар қалай, ўтган кундан улар ҳам мамнун кўринишарди. Чодирга кираверишда аллақанча каклик, икки тулки ётарди. Убайдулла ака эса гулхан ёнида кийикни алангага тутиш билан овора эди.

Тасодиф қош билан қовоқнинг ўртасида туради, дегандек, эртасига изимизга қоплонлар тушишибди. Бутун умри мана шу тоғ-тошларда, ўрмонларда ўтган Убайдулла ака ҳам чодирга барвақт қайтди. У ниҳоятда ҳаяжонда, ранги доқадек оқариб кетган эди.

— Гап бундай, — деди у бироз ўзини босиб олгач, — бугунчалик овни қўя туришга тўғри келади. Яқин-атрофда қоплонлар изғиб юрибди. Айниқса Олапарингизга ҳушёр бўлинг, Ўринбой, бекорга нобуд бўлмасин.

Тажрибали овчи «маъқулми» дегандек Ўринбой акаға қараб қўйди. Кейин жавобни кутмасданоқ давом этди:

— Ваҳшийлар битта-иккита бўлса ҳам бир иложини қилса бўларди. Изларга қараганда камида тўрт-бешта. Оч қоплонлар ҳеч нарсадан тоймайди. Ҳатто одамга ҳам ташланиб қолиши мумкин. Икки-уч йил бурун қўшни қишлоқлик чўпонни ити билан парчалаб ташлашган экан.

— Тўрт кишимиз, қуролларимиз соз...

— Эҳтиёт бўлиш керак. Қопқон қўямиз, вассалом.

Ўртага жимлик чўкди. Нигоҳимиз Ўринбой акада. «Қопқон билан ов қилишга одатланмаган, тўғрироғи, хуш кўрмайдиган мерган нима дер экан» кўнглимдан ўтказдим унга тикилиб. Назаримда унинг бурун катаклари хиёл кенгайиб, бароқ қошлари чимирилгандек бўлди Сўнг сўниб бораётган гулханга термулганча у гапга оғиз жуфтлади.

— Убайдулла ака бор гапни айтдилар. Маккорлик ва ҳийлакорликда қоплон тенгсиз. Унинг изига тушиб, ҳаётимизни хавф остига қўйгандан кўра қопқон қўйганимиз ҳам маъқул.

Ярим кечгача қоплон юриши эҳтимол қилинган ерларга қопқон қўйдик Чарчабмиз шекилли, донг қотиб ухлаб қолибмиз.

Билмадим, тўсатдан ваҳимали овоз уйғотиб юбормаганда чала қолган «ширин тушлар»ни тугаллаган бўлармидик... Тезроқ ўлжани кўриш иштиёқида ташқарига отилдик.

ВОҚЕИЙ ҲИКОЯ

Вақт тушга яқинлашиб қолган, қуёш чарақлайди. Табиат кумушдек жилваланиб, кўзни қамаштиради. Юкнинг оғирлигидан камалакдек қомати эгилган шохлар орасида савалар сайрайди, аҳён-аҳёнда буталар панасидан ўйноқлаб шалпангқулоқ қашқалдоқлар чиқиб қолади ва бегона кишиларни кўриб, ура қочади.

Даҳшатли овоз яна такрорланди. Шу пайт олдинда кетаётган Ўринбой ака нимадандир чўчиб, орқага тисарилди.

— Илинибди, ана, — деди у ён томонга ишора қилиб.

Қоплон ҳам бизни пайқаган эди. Ўрмон ҳокими яқинлашаётган хавфни сезиб, жон ҳолатда олдинга ташланди. Аммо, забардаст дарахтни илдизи билан олиб қочишга кўзи етмади шекилли, занжирни ғажишга тушди. Ваҳший қопқонга олдинги оёғидан илинган экан.

Бу орада Убайдулла ака билакдек келадиган арча шохини кесиб олиб, гаврон тайёрлашга киришди. Шундагина овчининг мақсадини тушундим. Демак, қоплон тириклайин қўлга олинар экан.

Овчилар ишга тушишди. Ўринбой ака таёқни маҳкам ушлаганча қоплонга яқинлашди. Овчи билан ваҳший ўртаси икки метрча оралиқ қолган эди. Қоплоннинг қулоқлари чимирилди, бақувват оёқлари букилиб, ҳамлага тайёрланди. Ўринбой ака эса «мен тайёр» дегандек, яна олдинга бир қадам ташлади. Инсон ва ҳайвон ўртасида бўлиб ўтган бу имо-ишора олишувни бошлашга берилган бир сигнал эди.

Қоплон шитоб билан рақибига ташланди. Аммо унинг оёғини исканжага олиб турган занжир тортилиб, мўлжалга етмай, зарб билан қорга қулади. Ҳужум қилиш навбати овчига етган эди. У фурсатни бой бермай, ўзини ҳали ўнгланиб улгурмаган ҳайвон устига отди ва чаққонлик билан қоплоннинг бўғзига чанг солди. Убайдулла ака ҳам шуни кутиб тургандек, ўткир тирноқлари билан устидаги душманни итқитиб юборишга шайланган қоплоннинг оёқларини чилвир билан боғлаб ташлади.

Аламзада қоплон қаттиқ бўкириб Ўринбой акани тишлаб олмоқчи бўлди. Лекин, овчи дадиллик билан таёқни унинг оғзига тўғрилади.

Қоплон ниҳоятда оғир эди. Қишлоққа келтиргунимизча роса ҳолдан тойдик. Аммо ов ўнгидан келиб турса, чарчоқ ҳам сезилмайди.

Ваъдага мувофиқ. Убайдулла аканинг қайнотаси уйида меҳмон бўлиб, эртасига яна сафарга отландик.

Я. САЛИМОВ.

(Боши газетамизнинг 19 декабрь сонида).

Спорт

ПОЛВОНЛАР БАҲСИ

Оғир атлетика бўйича область физкультура ва спорт комитети совриңи учун ўтказилган мусобақа ишқибозлар ўртасида катта қизиқиш туғдирди Традицияга айланиб қолган биринчилик бу сафар Чирчиқдаги «Химик» спорт залида ўтказилди.

Ҳар бир вазн бўйича ғолиблик учун икки-учтадан спортчи даъвогарлик қилди Гарчанд рекордлар жадвалига ўзгартиш киритилмаган бўлсада, барча полвонлар яхши натижалар кўрсатишди.

Оржоникидзе район «Пахтакор» жамияти спортчиси Геннадий Каспаров ўз вазнида уч курашда 480 килограмм натижага эришди. Бу республика оғир атлетикачилари ўртасида иккинчи юксак кўрсаткич ҳисобланади.

Чирчиқлик мастерликка кандидат А. Биковнинг нияти спорт мастери нормасини бажариш эди. Бироқ бу гал орзусига эришолмаган бўлсада, ғалабага интилиш билан мухлисларни хурсанд этди. Александр жимда 140 килограмм оғирликдаги штангани кўтарди. Бу СССР спорт мастери нормативи кўрсаткичидан 20 килограмм ортиқдир. Лекин у уч курашнинг қолган икки тури — ривок ва толчокда кўнгилдагидек натижага эришолмади. Агар ривокдаги 110 килограмм натижасини 115 килограммга етказганда орзусига эришарди. Келажаги порлоқ бу паҳлавон яқин орада ниятига етишишига ишонамиз.

Вазн тартибида қуйидагилар ғолиб келди: В. Бараксанов (Тошкент), В. Ладоша (Чирчиқ), М. Пошшахўжаев (Тошкент), В. Разумеченко, А. Биков (иккаласи Чирчиқдан), Л. Обрезков (Чирчиқ), В. Рябов (Юқори Чирчиқ), Г. Каспаров (Оржоникидзе). Бу полвонлар область физкультура ва спорт комитетининг совринлари билан тақдирланди.

● ● ●

ФУТБОЛ. Рио-де-Жанейродаги «Маракана» стадионида Бразилия терма командаси Германия Федератив Республикаси футболчилари билан ўртоқлик учрашуви ўтказди. Ҳисоб 2:2. Тўпларни ўйиннинг биринчи бўлимида бразилияликлардан Эду киритди. Танаффусдан сўнг ГФР ҳужумчилари Хельд ва Гервиен ҳисобни тенглаштирдилар.

ШАХМАТ. Ригада мамлакат команда биринчилиги мусобақаларининг ярми тугади. Олти турдан сўнг «Буревестник» ва Қуролли Кучлар командалари 39 тадан очко билан олдинда боришмоқда.

АВТОПОЙГА. Лондон—Сидней маршрути бўйича ўтказилган 23 кунлик автопойга тугади. Пойгада англиялик машина ҳайдовчилар ютиб чиқишди. Ғолибларга 10 минг фунт стерлинг пул мукофоти берилади. Пойгада қатнашган ягона кичик литражли совет «Москвич»лари дуруст натижа беришди. Чет элликлар мустаҳкам совет машиналарига юқори баҳо беришди. Тўртта совет «Москвич» орасида С. Тенишев ва В. Кислих экипажи энг кам штраф очкоси олди.

БИЛДИРИШ

20 декабрда, жума куни эрталаб соат 11 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг мажлислар залида Тошкент шаҳри ва Тошкент области журналистларининг конференцияси бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ ТОШКЕНТ БЎЛИМИНИНГ БЮРОСИ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р—09028. ИНДЕКС — 6469. № 1984.